

Psychische klachten bij kinderen en jongeren met TOS Wat helpt?

Marij Berghs^{1,2,3}, Constance Vissers^{2,5}, Susan van Hooren^{1,3,4}
Zuyd Hogeschool¹, Koninklijke Kentalis², KenVak³, Open Universiteit⁴, Radboud Universiteit⁵
Correspondentie: marij.berghs@zuyd.nl

Achtergrond

Doelgroep: TOS

Kinderen en jongeren met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) hebben grote moeite met het gebruiken, verwerken en begrijpen van taal. De belemmering voortkomend uit TOS komen tot uiting in het spontaan reageren, het handelen en communicatie met anderen, welke kan leiden tot psychische klachten.

Behandeling: Dramatherapie en psychodrama

De behandelvormen dramatherapie en psychodrama maken methodische gebruik van spontaniteit en creativiteit in non- en verbaal (samen)spel met behulp van theater- en dramatechnieken. Door gebruik van stem, mimiek en lichaam geeft de speler uitdrukking aan voelen, denken en handelen.

Onderzoeksvraag

Welke resultaten hebben ouders van kinderen met TOS ervaren naar aanleiding van de behandeling (psycho)dramatherapie? En wat zijn volgens hen de (niet) werkzame factoren die bijdragen aan deze resultaten?

Methode van onderzoek en analyse

Het betreft een kwalitatief onderzoek volgens de Grounded Theory. Alle ouders waarvan hun kind TOS heeft, die de afgelopen vier jaar individueel een behandeling (psycho)dramatherapie hebben gevolgd, zijn voor een interview uitgenodigd. Deze werden afgenomen door 2 van de drie (student)onderzoekers, aan de hand van vooraf opgesteld topiclijst.

Voorlopige resultaten

(Psycho)dramatherapie draagt volgens ouders bij aan:

Het beter *begrijpen* van *TOS, zichzelf en anderen*.
De *communicatie* en een toename *weerbaarheid, zelfvertrouwen, vaardigheden; betekenis geven* en *verwoorden* van behoeften, gevoel en gedachten.
Verbetering in de *regulatie van emoties*.
Meer zelfstandigheid en een toename van het *zelfvertrouwen*.
Het bijstellen van verwachtingen door kind/ jongere en omgeving.

“Zo’n dramatherapie was *laagdrempelig* kon hij doen en *laten zien* en spelen...
Ja, dat je echt *tot de kern* gaat...
echt het *gevoel* gaat uitspelen...
bewust geworden van *subtiele signaaltje*”

“NU: ... het gaat nu echt tien keer beter
meer vriendjes.

TOEN: eigenlijk geen leuk
speelkameraadjes wilde eerst alles
bepalen en als het niet volgens zijn regels
was dan was het ruzie.”

Wat werkt....

Aansluiten bij de belevingswereld en het *spelplezier*.
Spelervaringen werken door in het dagelijks leven.
Spelenderwijs *ontdekken van (nieuwe) mogelijkheden*.
Non- en verbaal *uitdrukking geven* aan behoeften, gevoelens en gedachten.
Binnen verschillende samenspeelsituaties *herhalen en concretiseren*.
Modeling, spiegelen, spelstructuur, *belichaming*, visualisatie en confrontatie.
Therapie *in combinatie met ouderbegeleiding*.
Overdracht en samenwerking school, logopedist en ambulante begeleiding.

Wat werkt niet....

Te snel resultaat verwachten.
Opdrachten als *huiswerk* meegeven.

“Ik vind wel dat hij er *super van gegroeid* is. En ik denk dat dit hem *echt geholpen* heeft, want hij voelde zich heel erg op z’n gemak, hij *vond het leuk* om er naar toe te gaan. Want je kan wel dingen zeggen, maar als je het *in de praktijk gebruikt* zoals binnen de dramatherapie, dan wordt het eigen. *Dan snapt hij het beter.* “

“Hij *communiceert nu*
Vertelt nu wat hij wel en niet wil.
We zijn *meer aan het vertellen en aan het voelen*.
Allemaal hoor. We zijn allemaal meer aan het vertellen. Ook de oudste...”

Voorlopige conclusie

Op basis van de eerste onderzoeksresultaten draagt dramatherapie en psychodrama, *door (nieuwe) ervaringen* op te doen binnen het samenspel, bij aan het *verminderen van de psychische klachten* bij kinderen en jongeren met TOS. Deze ervaringen werken door in het dagelijks leven waardoor cliënt(systeem) *meer begrip en grip krijgen op TOS* en hoe deze doorwerkt in het dagelijks leven. Dit *bevordert de communicatieve vaardigheden en sociale redzaamheid van kinderen en jongeren met een TOS*.